

Handläggare
John Areschoug
Telefon: 0761228994**Till**
Miljö- och
hälsoskyddsnämnden
2015-04-14 p. 7

Miljö- och hälsoskyddsnämndens underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Godkänna underlag för budget år 2016 med inriktning för åren 2017 och 2018.
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefHåkan Andersson
Avdelningschef

Samverkan

Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 25 mars 2015. SACO och VISION har inget att erinra mot förvaltningens förslag till underlag för budget. SACO lämnar yrkanden i särskild ordning enligt bilaga 1.

Bilagor

Bilaga 1. Yrkanden från SACO.

Bilaga 2. Blankettset: Miljö- och hälsoskyddsnämndens underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018.

I. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens underlag till budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 används vid framtagandet av stadens budget. Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin under tre år. Nämnden ska i sitt underlag redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten under de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. Vidare ska lokal-försörjning, kompetensförsörjning, omstrukturerings- och investeringsbehov beaktas. När det gäller kompensförsörjningen ska i underlaget särskilt beaktas ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt behov av omställning.

Förutses ökade kostnader eller minskade intäkter ska åtgärder eller prioriteringar föreslås så att de beslutade budgetramarna kan hållas. Begäran om medel eller andra framställningar ska inte göras i underlaget.

I avsnitten 1.1 – 1.4 nedan, ges en sammanfattande analys av verksamhetens utveckling under de kommande åren inklusive hur de strategiska satsningarna nämnden gör kan bidra till kommunfullmäktiges mål under treårsperioden. I de därpå följande avsnitten görs en mer detaljerad analys efter nämndens verksamhetsområden. Ekonomifrågor tas upp i det övergripande målet ”Ett ekonomiskt hållbart Stockholm” och i avsnittet om tillsynens ekonomi samt framförallt i avsnittet Sammanfattande ekonomisk analys. Dessutom finns avsnitt om strategiska personalfrågor, övriga redovisningar som bland annat omfattar IT-utveckling samt slutligen en lokalförsörjningsplan.

I.1 ETT STOCKHOLM SOM HÅLLER SAMMAN

Nämnden fortsätter utvecklingen av sitt arbete inom den fysiska planeringen och särskilt insatserna inom bostadsbyggnationen. Målet att bygga 40.000 nya lägenheter till 2020 kommer att innebära ett omfattande arbete för nämnden och ökar efterfrågan på miljökompetens, inte minst eftersom många svåra överväganden behöver göras när byggandet sker på svåra platser. För att kunna kombinera byggandet med en bra miljö är det viktigt att ta fram en strategi för ekosystemtjänster vilket behöver samordnas med stadsbyggnadskontoret och använda de metoder som utarbetats inom c/o – city. Nämnden kommer också att få ett utökat arbete med att hitta lokalisering till förskolor och skolor i den växande staden.

Inom området fysisk planering kommer nämnden också att behöva delta i det arbetet med utbildning och förankring som

staden behöver göra med anledning av att riksdagen under 2015 förväntas anta förordningen om omgivningsbuller. Dessutom kommer nämnden att delta i framtagandet av en klimat-anpassningsplan för staden.

Nämnden ser idag flera möjliga infallsvinklar när det gäller att beskriva särskilda utmaningar för utveckling mot ett socialt och demokratiskt hållbart Stockholm inklusive framtagande av statistik som eventuellt kan visa på fördelning av resurser i förhållande till kön. Medborgarenkäten kan ge könsfördelade data när förvaltningen undersöker hur invånarna ser på miljöfrågor. Inom luftövervakningen kan man se skillnader mellan könen vad gäller orsakande av luftföroreningar och vilka som drabbas. Inom området personatransporter har nämnden ett tydligt fokus på prioritering av kollektivtrafik och gång samt bidrar till en infrastruktur som bidrar till allas möjlighet till ökad rörlighet.

Ett annat område med ett genusperspektiv är vissa hormon-störande kemikaliers olika inverkan på män och kvinnor som kan ge sjukdomar och missbildningar. Tillsynen omfattar också förekomsten av kemikalier i detaljhandeln och då bland annat smink vilket har ett tydligt genusperspektiv.

Miljöförvaltningen har idag en obalans i könsfördelningen med en övervikt av anställda kvinnor. Detta försöker förvaltningen motverka men kvinnor har ofta varit de mest meriterade. Förvaltningen söker också aktivt rekrytera kompetens från andra fackområden än de som traditionellt anställts vid miljöförvaltningen eftersom en rik sammansättning i erfarenhet och kompetens ses som en tillgång.

1.2 ETT KLIMATSMART STOCKHOLM

Tillsynen

Inom miljötillsynen märks bland annat de planerade stora investeringsprojekten som Stockholms Framtida Avloppsrening och nytt värmeverk i Lövsta som medför ökade resurser för deltagande i samråd, yttrande i tillståndsprövningar. Utvecklingen av den europeiska kemikalielagstiftningen, Reach, fortsätter med nya kemiska ämnen och varugrupper.

IED (industriutsläppsdirektivet) lagstiftningen kommer att påverka nämnden. Miljöprövningsförordningen kommer att anpassas till IED-förordningen och nya rapportssystem till Naturvårdsverket kommer att införas.

Miljökvalitetsnormerna för vatten och åtgärdsprogramet kommer

att fokusera på tillsynen och ett nära samarbete mellan miljöanalys och miljöbalkstillsynen kommer att utvecklas.

Inom hälsoskyddstillsynen förväntas Folkhälsomyndigheten revidera det allmänna rådet om bassängbad och handboken om bassängbad och skärpningar är att vänta, vilket i viss mån kan ändra inriktningen på tillsynen. Till följd av förslag från Folkhälsomyndigheten kan också fler utomhusmiljöer komma att göras rökfria, till exempel platser där allmänheten väntar på kollektivtrafik, lekplatser med flera. Regeringen ska ta ställning till förslaget och det är i nuläget oklart hur tillsynsarbetet kan påverkas. Det är i dagsläget inte möjligt att ta ut tillsynsavgifter för tillsyn enligt Tobakslagen.

Förvaltningens e-tjänster behöver underhållas och utvecklas för att motsvara dagens krav. Ett exempel är behovet av underhåll av e-tjänsten för hantering av värmepumpsansökningar för att denna ska bli mer effektiv

Nya regler för kontroll av att läckagekontroller utförs av köldmedieaggregat, införs genom den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser (2012/0305) har trätt i kraft den 1 januari 2015.

Den nya förordningen omfattar fler aggregat än den tidigare eftersom även mindre köldmedieaggregat kommer att omfattas. Naturvårdsverket håller på att utarbeta ett förslag till ändringar av den svenska köldmedieförordningen som behövs till följd av den nya EU-förordningen och som beräknas träda i kraft i december 2015. Det innebär att ett rapporteringskrav kan börja tillämpas under 2016. En följd av den nya förordningen är att fler och mindre aggregat kommer att omfattas av läckagesökning och fler verksamheter kommer att beröras av rapporteringsplikt. En inventering av verksamheter kommer att bli aktuell. Det är i dagsläget inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning antalet inkommande kontrollrapporter kommer att öka till följd av de nya reglerna.

För livsmedelskontrollen växer ny lagstiftning fram inom området konsumentinformation. En EU-gemensam Informationsförordning trädde i kraft under 2014 vilket medför att märknings- och hälsopåståendena bitvis regleras under de närmaste åren.

Projekt och programverksamheten

Nämnden ska bistå kommunstyrelsen för att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, genomförandet av strategin för att nå klimatmålet 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare och år till 2020 samt att implementera en fossiloberoende organisation 2030. Nämnden har också fått i uppdrag att vidareutveckla och driva Klimatpakten. Nämnden ska också bedriva ett informationsarbete riktat till företag och medborgare genom Klimatsmarta stockholmare.

Energicentrum ska enligt budget 2015 öka sitt utåtriktade arbete gentemot till exempel bostadsrättsföreningar och företag och samtidigt fortsätta att utgöra stöd för stadens egna verksamheter.

Miljöförvaltningens förslag till Handlingsplan för att nå god vattenstatus till 2021 antogs av kommunfullmäktige i mars 2015. En viktig del i planen är att lokala åtgärdsprogram ska tas fram för stadens 23 vattenförekomster. Förvaltningens övervakning av ekologisk och kemisk status är ett viktigt stöd i utarbetande av de lokala åtgärdsprogrammen och som underlag för tillsynsarbetet.

I Stockholms stads kemikalieplan finns åtgärder som ska genomföras i stadens olika verksamheter för att på sikt nå visionen om ett giftfritt Stockholm. För planens genomförande är det avgörande att alla stadens verksamheter avsätter resurser och medverkar i de delar de berörs.

Miljöövervakning

I och med strategin för ekosystemtjänster och grönytekompen-sation som ska tas fram tillsammans med exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret, kommer miljöförvaltningen att behöva ta fram ytterligare underlag. Bland annat behövs fördjupade analyser för att föreslå angelägna förstärknings- och kompensationsåtgärder i stadens naturmiljö.

Sedan 2009 bedriver miljöförvaltningen ett övervakningsprogram för miljögifter. Miljögiftsövervakningen utgöra underlag för beslut om vilka åtgärder som behöver genomföras för att förbättra vattenkvaliteten i Stockholms sjöar och vattendrag och även för uppföljning av effekter av genomförda åtgärder. Väl underbyggd kunskap om tillståndet i ytvattenförekomsterna behövs för rättvisande bedömningar av ekologisk och kemisk status i syfte att undvika att orimliga krav ställs på vattenkvaliteten i staden.

1.3 ETT EKONOMISKT HÅLLBART STOCKHOLM

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter prioritera budgethållning och god resurshushållning. Genom korrekt och konsekvent tillämpning och utveckling av självkostnadsprincipen

kan ca 70 % av miljöbalkstillsynen och ca 85 % av livsmedelskontrollen intäktsfinansieras. Ett område där nämnden överväger en utveckling av avgifterna är livsmedelskontrollen som idag är bundet till ett system där verksamheter riskklassas vilket ger ett antal kontrolltimmar som ska debiteras i förskott. Det är mycket komplicerat att förklara för företagare varför de ska betala för en tjänst i förskott. Nämnden bör därför verka för att avgiftsförordningen görs mer flexibel så att livsmedelskontrollen kan debitera utförda kontroller i efterskott när kontroll har skett. Samtidigt bör systemet med ”kontrolltimmar” avvecklas till förmån för ett system som ägnar sig åt ”kontroller” (som debiteras i efterskott). Detta säkerställer att företagare i Stockholm inte debiteras för tjänster som inte utförs.

Nämnden använder också möjligheten till EU-bidrag och andra bidrag till en spetsutveckling inom miljöområdet som kommer hela staden till godo. Att bidra till en god miljö samt snabb och rättssäker myndighetsutövning är också ekonomiskt lönsamt eftersom det kan bidra till en positiv helhetsbild av Stockholm och fler företagsetableringar.

SLB-analys utvecklar både mätningar och modeller för att på ett kostnadseffektivt sätt övervaka luftkvaliteten. Genom hög teknisk kompetens hålls servicekostnaderna för instrument på en låg nivå och teknikutveckling sker i huvudsak löpande inom verksamheten utan att tjänster köps externt.

I.4 ETT DEMOKRATISKT HÅLLBART STOCKHOLM

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är till största delen lagstyrd och verkar för en bra miljö- och hälsa för alla kommuninvånare. Vissa grupper är särskilt prioriterade i nämndens verksamhet. Dit hör barnen bland annat genom arbetet med att fasa ut farliga kemikalier och för en god inomhusmiljö på förskolor och skolor. Detta arbete får en ökad prioritet de närmaste åren. De funktionshindrades ofta utsatta situation tas hänsyn till bland annat genom arbete för märkning av livsmedel, kontroll av allergener i mat samt arbete mot luftföroreningar.

Nämnden fortsätter sin systematiska personalpolitik för att vara en attraktiv arbetsgivare. Detta är en mycket viktig framgångsfaktor för nämnden. Ett exempel på en praktisk insats för att göra tillsynsarbetet mer attraktivt och att stimulera användandet av kollektivtrafik och minska nämndens bilkostnader är att avdelningen Livsmedelskontroll sedan 2014 bekostar SL-kort åt alla tjänstgörande inspektörer och veterinärer. Bilflottan beräknas kunna minska med 2-3 bilar under kommande år. Här finns också en klimatvinst.

2. Nämndens verksamhetsområde

Nämndens grundläggande uppdrag är tillsyn, det vill säga att svara för stadens tillämpning av miljölagstiftningen, livsmedelslagstiftningen med flera lagstiftningar. Dessutom finns områdena miljöövervakning och programverksamhet. Nämnden ska också genom sin expertfunktion bistå andra förvaltningar och bolag.

2.1 TILLSYN

Miljömyndighetsutredningen kommer inom kort att lägga sitt slutbetänkande. Man har till uppgift att se över hur tillsynen från de olika centrala statliga myndigheternas tillsyn på miljöområdet kan samverka. Bl.a. skall man pröva om det finns anledning att inrätta en gemensam miljötillsynsmyndighet.

Förvaltningen försöker påverka utredningen i den riktning som miljö- och hälsoskyddsnämnden anslöt sig till när nämnden yttrade sig över Statskontorets utredning om tillsynsvägledning på miljöområdet. Det innebär krav på att särskilt Naturvårdsverket har en mer tillsynsfokuserad vägledningsverksamhet och aktivt bidrar till att underlätta kommunernas tillsynsverksamhet.

Tillsyn enligt miljöbalken – miljö och hälsoskydd

Nedan presenteras ett antal områden där det sker förändringar som berör tillsynen, ofta i form av behov av ökade insatser på grund av ändrade regler men också ändringar i arbetssätt och utvecklingstendenser som påverkar finansieringen av tillsynen.

Antalet traditionella miljöfarliga verksamheter, som verkstadsindustri, tryckerier och dylikt minskar medan den enskilda medborgarens konsumtion av varor och tjänster får allt större betydelse för den samlade miljöpåverkan. Antalet objekt ökar inom avfallsbranschen i likhet med till exempel bilreconditionerare. Den sammantagna mängden objekt, som bedöms behöva återkommande tillsyn, hålls härigenom relativt konstant. Staden växer och förtätas vilket ställer krav på tillsyn över förorenade områden, rivning och byggande, såväl av infrastruktur som av bostäder. Förtätningen innebär också risk för ökade bullerstörningar, problem med kvittblivning av snö med mera. Mycket viktiga frågor där förvaltningen deltar aktivt i arbetet med att hitta uthålliga lösningar.

Utvecklingen av Ecos-processtöd som pågår, är viktigt för att tillsynen ska kunna utformas på ett mer användarvänligt sätt bland annat genom ökad flexibilitet. Det medför även att uppföljning av verksamheten underlättas.

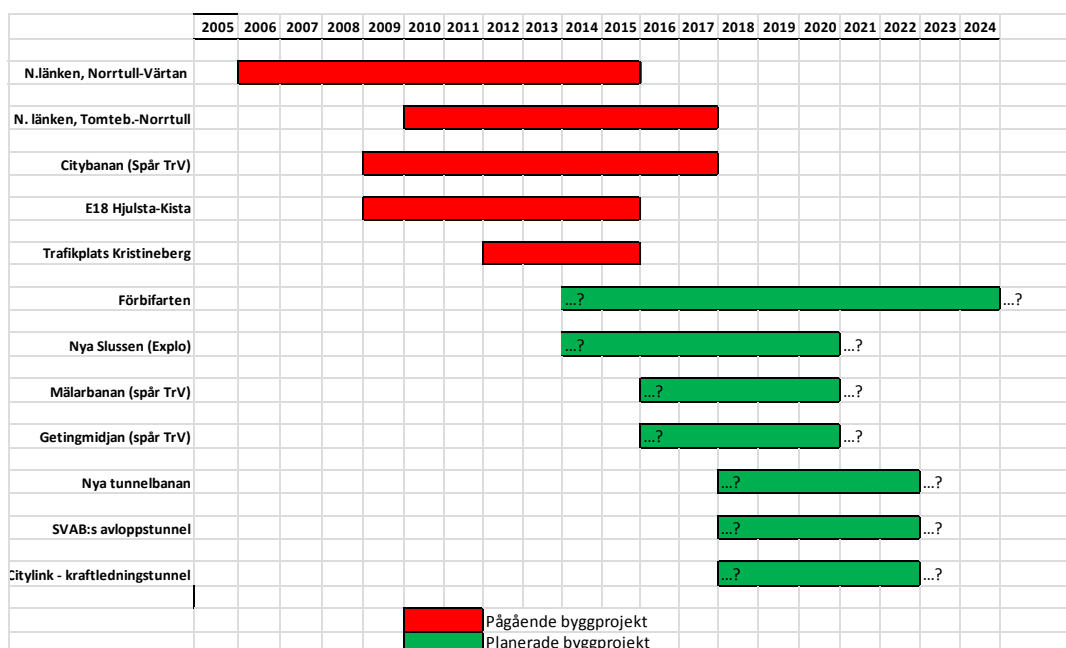
Nämnden ser ökade informationsinsatser inom tillsynen som ett verksamt sätt att nå många verksamhetsutövare. Genom riktade informationsinsatser och förebyggande utbildningsinsatser på vissa tillsynsområden, bör den tillsynstid som läggs ner på enskilda tillsynsobjekt kunna bli kortare på sikt. Dessa utbildningsinsatser kan delvis finansieras med extra medel som tillskjutits i budgeten.

Naturvårdsområden

Under perioden kommer ytterligare tre skyddade områden att behöva tillsyn: Årstaskogen, Älvsjöskogen och Kyrkhamn. Därutöver ska ytterligare tre områden utredas för områdesskydd. Förvaltningen avser bidra även i detta säkerställandearbete.

Infrastrukturprojekt

Stora infrastrukturprojekt håller på att avslutas men nya projekt med omfattande tillsynsbehov initieras närmaste åren (grov tidplan enligt nedan).

PCB

I takt med att PCB i byggnader saneras minskar såväl intäkt som arbetsinsats/personalbehov inom detta område.

Industriemissionsdirektivet

Den svenska implementeringen av Industriemissionsdirektivet innebär förändrade – och delvis ökade – krav på såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter. Den sammantagna bedömningen är dock att detta innebär *förändrade* tillsynsinsatser,

dels i form av administrativa omklassningar och dels genom mer styrda inspektioner/rapporter, snarare än behov av *ökade* resurser.

Stora investeringsprojekt

Planerade stora investeringsprojekt, som Stockholms Framtida AvloppsRening och nytt kraftvärmeverk i Lövsta, kräver resurser för deltagande i samråd och yttranden i tillståndsprövningar. När oljehamnens avveckling kommer igång, krävs insatser vad avser marksanering och rivningstillsyn, samtidigt som tillsynsbehovet för dagens verksamheter inom området minskar för att till slut falla bort helt.

Markföroreningar i parker, lekplatser

De undersökningar av föroreningar i parker, där barn vistas i stor omfattning, som genomfördes år 2014 visar att ett visst behov av saneringsåtgärder eller motsvarande åtgärder. Fortsatta undersökningar av fler parker, lekplatser etc. kan bli aktuellt.

Kemikalielagstiftningen

Utvecklingen av den europeiska kemikalielagstiftningen, Reach, fortsätter med regleringar av nya kemiska ämnen, varugrupper. Inom varutillsynen är det speciellt viktigt att kommunicera resultat till – och öka kunskapen hos – allmänheten/kunderna.

Skola förskola

Staden växer och det nya målet om 140 000 bostäder till 2030, ställer krav på att skapa nya goda bostadsmiljöer med tillgång till skolor och förskolor. Förvaltningen hanterar nyanmälningar av förskolor och skolor och gör då en bedömning av bland annat lokalisering och lokalernas funktion samt barnens tillgång till utevistelse. Sedan några år tillbaka är erfarenheten att det blivit svårare att både hitta bra lokalisering och funktionella lokaler för dessa verksamheter, men att bra rutiner kan uppväga en del av bristerna. Tidsmässigt tar dessa anmälningsärenden längre tid att hantera och avdelningen använder kontakter både inom och utom förvaltningen, för att lösa uppgiften. Under 2015 görs en särskild projektsatsning på kemikalietillsyn på förskolor. Resultatet av den kan komma att leda till fortsatta tillsynsinsatser inom området.

Värmepumpar

Det råder osäkerhet om hur efterfrågan av värmepumpar kommer utvecklas under de kommande åren. Antalet inkommande ansökningar kan både öka och minska. Marknaden för villavärmepumpar ser ut att vara mättad, medan marknaden för större anläggningar som installeras i flerbostadshus ser ut att öka. En uppgång för stora anläggningar noterades till exempel under kalenderåret 2014.

Denna utveckling kan påverka avdelningens intäkter negativt. Ägare av flerfamiljshus kan inte använda förvaltningens E-tjänst för värmepumpar. Det innebär att e-tjänstens kostnader måste fördelas på ett lägre antal ansökningar, men det väntas inte kompensera de minskade intäkterna på grund av färre ansökningar. En förutsättning för att e-tjänsten ska vara tillgänglig för medborgarna är vidare att den utvecklas så att de som vill borra mer än ett borrhål eller som redan har ett borrhål kan använda e-tjänsten. I dagsläget kan man inte ansöka om mer än ett borrhål på en fastighet och inte heller ansöka om ändring av befintligt tillstånd via e-tjänsten. För att möjliggöra detta är en uppgradering av e-tjänsten nödvändig.

Det är troligt att fler ansökningar inkommer på sikt till följd av behov av ändringar av befintliga tillstånd. Det byggs även nya stadsdelar vilket kan innebära att fler fastigheter kommer att ansöka om värmepumptillstånd i framtiden.

Båtklubbar

Förvaltningen deltar under 2015 i båtmiljörådet som arrangeras av Transportstyrelsen i syfte att diskutera revidering av delar av Havs- och vattenmyndighetens vägledning Båtbottentvättning av fritidsbåtar, riktlinjer.

Fokus i båtklubbstillsynen kommer att ligga på en utfasningsplan av biocidhaltiga båtbottnfärger, åtgärder angående brister från tidigare inspektionstillfällen samt egenkontrollrutiner för exempelvis slipning, målning och avfallshantering. Miljöförvaltningen kommer också att undersöka båtägarnas möjligheter att lämna båttoalettavfall när det nya toatömningsförbudet träder i kraft den 1 april 2015.

Fastighetsägartillsyn

Inom ramen för den ordinarie fastighetsägartillsynen kommer en utökad provtagning av legionella att göras. Den utökade provtagningsinsatsen i fastighetsägartillsynen i år kan komma att innebära förändringar under nästa år. Det är dock för tidigt att säga än. Under året läggs även extra resurser på radontillsyn och köldmedietillsyn.

Förändrad lagstiftning

Ny eller reviderad lagstiftning är att förvänta inom de kommande 1-3 åren när det gäller tillsyn av bland annat bassängbad, köldmedier och hygienverksamheter.

Skärpningar av Folkhälsomyndighetens allmänna råd rörande bassängbad är bland annat att förvänta, vilket kan innebära viss förändring av inriktningen på tillsynen på bassängbad. När det gäller Tobakslagen finns förslag om att utöka kravet på rökfria

offentliga miljöer till exempelvis uteserveringar, sportanläggningar och lekplatser. Det är i dagsläget inte möjligt att ta ut tillsynsavgift för den tillsyn enligt tobakslagen som miljöförvaltningen utför. En utökad tillsyn enligt tobakslagen utan införande av möjlighet att ta ut avgift för tillsynen, kommer således innebära en ökad kostnad som inte går att finansiera med avgifter.

En ny EU-förordning rörande köldmedier trädde ikraft den 1 januari 2015. En följd av den nya förordningen är att fler och mindre aggregat kommer att omfattas av läckagesökning och fler verksamheter kommer att beröras av rapporteringsplikt. Det är i dagsläget inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning antalet inkommande kontrollrapporter till förvaltningen kommer att öka till följd av de nya reglerna. Naturvårdsverket håller på att utarbeta ett förslag till ändringar av den svenska köldmedieförordningen som behövs till följd av den nya EU-förordningen.

Skönhetsutredningens förslag om estetiska behandlingar ska enligt Kommittédirektiv (Dir 2014:61) vara klart den 30 november 2015. Utredningen syftar till att stärka skyddet för den enskilde vid behandlingar och ingrepp som kräver medicinsk kunskap och erfarenhet eller kan innebära betydande hälsorisker utanför hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Hur tillsynsansvaret skulle fördelas vid skärpt lagstiftning är inte klart och därmed är det osäkert vilka konsekvenser en skärpt lagstiftning skulle få för nämndens verksamhet.

När det gäller solarier väntas strängare lagstiftning, som den 1 januari 2015 trädde i kraft full ut, kunna leda till färre antal solarier i staden. Vissa befintliga anläggningar kommer inte längre att kunna användas till följd av de nya kraven. Vidare bereds ett förslag på införande av 18-årsgräns, vilket kan påverka antalet solarier i staden.

Det fortsatta arbetet med Vattendirektivet, uppdatering av handlingsprogram etc. innebär att tillsynen pekas ut som ett av verktygen för att uppnå god vattenstatus. Riktade insatser, utifrån regionala och lokala program, kan aktualiseras.

På avfallsområdet pågår, såväl inom EU som nationellt, ett omfattande förändringsarbete. I Sverige gäller, sedan hösten 2014, bl.a. nya förordningar om producentansvar för förpackningar och returpapper samt för elutrustning. Samtidigt utreder Naturvårdsverket bl.a. förbättrade insamlingssystem för textilier, avgifts- och sanktionssystem avseende producentansvarsförordningarna, styrmedel för att förebygga avfall och man ser även

över miljöprövningsförordningen. Tillsynen inom området kommer att påverkas men det är idag inte möjligt att överblicka hur.

Tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen

Ny lagstiftning inom området konsumentinformation växer snabbt fram. En EU-gemensam Informationsförordning trädde i kraft under 2014, Närings- och Hälsopåståenden regleras bitvis under de närmaste åren vilket kräver nya verktyg för att hantera. Under 2015 införs även nya regler om ursprungsmärkning och spårbarhet av flera sorters animaliska livsmedel vilket kommer ställa ökade krav på kontrollen.

Dricksvattenskontrollen fokuserar på underhåll av ledningsnätet och risken för sabotage av dricksvattenreservoarer. Detta är två punkter som av Livsmedelsverket har identifierats som särskilt viktiga för att säkerställa att skötseln inte är eftersatt.

Nya risker kräver också nya metoder. Exempelvis inom området kemiska risker saknas det idag ackrediterade analysmöjligheter med låga detektionsgränser varför avdelningen måste påverka utveckling av sådana metoder (exempelvis mjukgörare från plaster, tryckfärgsrester, bekämpningsmedelsrester i mat, förekomst av vissa virus och okänd kontaminering).

Nya natur-, språk- och socialvetenskapliga kompetenser måste rekryteras i framtiden med anledning av förändringar i kontrolluppdraget och trender i samhället. Historiskt är mikrobiologi den dominerade sakkompetensen vilket inte kommer att vara tillräckligt. Ytterligare kompetenser i kemi och humaniora är önskvärda.

Tillsynens ekonomi

Som framgår av tabellen nedan planerar förvaltningen för ett närmast oförändrat antal årsarbetare inom tillsynen jämfört med år 2015. Det lägre personalantalet 2013 beror på vakanser och föräldraledigheter. En viss ökning finns inom livsmedelskontrollen vilket delvis beror på fler objekt som följd av en växande stad.

Antal årsarbetare inom tillsynen

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	VP 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018
Miljöbalkstillsyn	52	53	52	56,5	52,8	60,5	59,5	59,5	59,5	59,5
Livsmedel	39	39	40,5	44	41,8	43,3	44	44	45	45
Summa	91	92	92,5	100,5	94,6	103,8	103,5	103,5	104,5	104,5

Tillsynsintäkterna beräknas öka under 2015 jämfört med 2014. Ökningen 2015 beror främst på taxehöjning- och ökat antal objekt inom livsmedelskontrollen och miljöbalken. För miljöbalkstillsynen inom avdelningen Plan och miljö beräknas intäkterna för 2016 minska något i takt med minskning av antal objekt med PCB i fogmassor. Personalkostnaderna för Plan och miljö minskar i takt med att PCB-fastigheterna saneras. För Hälso- och Livsmedelskontrollen beräknas intäkter och kostnader ligga på en oförändrad nivå. För Livsmedelskontrollen kan intäkter och kostnader öka något som följd av att staden växer och därmed tillsynsområdet. Men det är svårt att prognostisera utvecklingen.

Efter den kraftiga ökningen av självfinansieringsgraden från 2006 (MB 40% och Livs 47 %) har denna legat relativt konstant. Den något högre självfinansieringsgraden för perioden 2013 - 2014 beror på lägre personalkostnader till följd av vakanser.

Stockholm hör till de kommuner som har högst självfinansieringsgrad för tillsyn vid en jämförelse med deltagande kommuner inom nyckeltalssamarbete i Miljösamverkan i Stockholms län. Andra prioriterade aspekter inom tillsynen rör servicen, effekter av tillsynen och produktiviteten som sammantaget bidrar till en hög effektivitet. Nämnden har i budget för 2015 fått ett kraftigt tillskott för att öka bl. a. informationen till verksamhetsutövare och allmänhet. Det arbetet avses fortsätta under programperioden.

Självfinansieringsgrad inkl. OH* för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll 2006 – Plan 2018

tkr	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>B 2015</u>	<u>Plan 2016</u>	<u>Plan 2017</u>	<u>Plan 2018</u>
Hälsoskydd Intäkter	n/a	n/a	18 659	21 582	20 855	21 864	21 501	24 662	25 795	28 241	28 250	28 250	28 250
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	27 438	29 042	30 725	33 145	35 081	36 875	37 830	42 704	42 700	42 700	42 700
Netto HS	n/a	n/a	8 779	7 460	9 870	11 281	13 580	12 213	12 035	14 463	14 450	14 450	14 450
Självfin.grad HS	n/a	n/a	68%	74%	68%	66%	61%	67%	68%	66%	66%	66%	66%
Plan och miljö Intäkter	n/a	n/a	13 947	14 615	14 269	14 500	14 874	14 631	15 658	15 243	14 700	14 700	14 700
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	22 746	20 682	20 864	22 046	22 661	19 023	21 073	21 513	20 800	20 800	20 800
Netto PoM	n/a	n/a	8 799	6 067	6 595	7 546	7 787	4 392	5 415	6 270	6 100	6 100	6 100
Självfin.grad PoM	n/a	n/a	61%	71%	68%	66%	66%	77%	74%	71%	71%	71%	71%
Totalt MB Intäkter	n/a	n/a	32 606	36 197	35 124	36 364	36 375	39 293	41 453	43 484	42 950	42 950	42 950
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	50 184	49 724	51 589	55 191	57 742	55 898	58 903	64 217	63 500	63 500	63 500
Netto MB	n/a	n/a	17 578	13 527	16 465	18 827	21 367	16 605	17 450	20 733	20 550	20 550	20 550
Självfin.grad MB	40%	43%	65%	73%	68%	66%	63%	70%	70%	68%	68%	68%	68%
Livsmed.kontr Intäkter	n/a	n/a	25 174	31 063	31 169	31 888	35 714	36 347	40 434	40 750	40 800	40 800	40 800
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	34 952	37 960	36 676	37 993	42 830	42 127	46 416	48 480	48 500	48 500	48 500
Netto Livs	n/a	n/a	9 778	6 897	5 507	6 105	7 116	5 780	5 982	7 730	7 700	7 700	7 700
Självfin.grad Livs	47%	63%	72%	82%	85%	84%	83%	86%	87%	84%	84%	84%	84%
MHN tillsyn Intäkter	n/a	n/a	57 780	67 260	66 293	68 252	72 089	75 640	81 887	84 234	83 750	83 750	83 750
Kostnader inkl. OH	n/a	n/a	85 136	87 684	88 265	93 184	100 572	98 025	105 319	112 697	112 000	112 000	112 000
Netto MHN tillsyn	n/a	n/a	27 356	20 424	21 972	24 932	28 483	22 385	23 432	28 463	28 250	28 250	28 250
MHN tillsyn	44%	52%	68%	77%	75%	73%	72%	77%	78%	75%	75%	75%	75%

* I full overhead ingår förvaltningsledning, verksamhetsstöd och gemensamma kostnader. Plan 2016-2018 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar.

2.2 PROGRAMVERKSAMHET

Klimat och energiarbetet

I december träffas världens ledare i Paris (COP21) för att få tillstånd ett nytt klimatavtal. I Sverige har Miljömålsberedningen (M2010:04) fått i tilläggsuppdrag. I uppdraget ingår bland annat att utveckla en strategi med styrmedel och åtgärder. Beredningen ska också belysa för- och nackdelar med en klimatlag, det vill säga ett utvecklat regelverk för politiska beslut om utsläppsminskningar och en rättslig grund för styrning, ansvarsfördelning, uppföljning och kontroll av klimatarbetet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016. Nämnden behöver därför ha en beredskap för att ny lagstiftning kan komma inom området.

Implementering av EU:s energieffektiviseringsdirektiv medför krav på att större företag ska genomföra energikartläggningar och ta fram kostnadseffektiva åtgärder. Detta krav kommer troligen att träda i kraft under 2016 eller 2017 och beröra stadens egna fastighetsägande enheter. Här kan Energicentrum utgöra ett viktigt internt stöd. Den stora utmaningen inom energi-effektiviseringsområdet är dock inom det privata fastighetsbeståndet där staden har begränsad påverkansmöjlighet.

Förvaltningen undersöker en modell för kunskapsstöd och kvalitetssäkring för bostadsrättsföreningar och mindre fastighetsägare som avser att genomföra energieffektiviseringsåtgärder. Modellen kräver finansiering och förvaltningen kommer att uppvakta Energimyndigheten för att genomföra ett pilotprojekt. Energicentrums löpande arbete med att stötta stadens förvaltningar och bolag i genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och ökad solenergiproduktion, kommer att vara en förutsättning för att miljöprogrammets energieffektiviseringsmål ska uppnås. En viktig del i detta arbete är deltagandet i EU-projektet GrowSmarter som bör kunna utgöra en arena för nya kompletterande demonstrationsprojekt inom energieffektivisering.

Enligt Medborgarenkäten anser tre av fyra stockholmare att det har stor betydelse för miljön hur den enskilde personen agerar. Förvaltningens klimatkommunikation är fortsatt en viktig del i stadens samlade kommunikation av den hållbart växande staden, bland annat genom det nya Stockholmsrummet, samt genom Klimatsmarta stockholmares kommunikationsarbete till invånare och verksamma i Stockholm. Här ingår även övertagandet av Klimatpakten från Stockholm Business Region. Den samlade klimatkommunikationen behöver stärkas och utvecklas som en del i kommunikationen kring den hållbart växande staden.

Intresset för klimatpåverkan från konsumtion ökar bland allmänheten. Förvaltningen kommer fortsatt att informera om konsumtionens påverkan på klimatet genom Klimatsmarta stockholmares verksamhet.

Kemikaliearbetet

Miljöförvaltningen har under 2014 inrättat ett Kemikaliecentrum. För kemikalieplanens genomförande är det avgörande att alla stadens verksamheter avsätter resurser i de delar de berörs.

Kemikaliecentrum ska stödja förvaltningar och bolag i arbetet med att ställa kemikalierelaterade krav vid upphandlingar av varor och byggmaterial. Detta kommer att kräva uppföljning, i vissa fall i form av kemiska analyser med särskilt fokus på material som barn kommer i kontakt med, så som exempelvis fallskydd på lekplatser, nya golvmaterial, leksaker med mera.

I samarbete med SISAB planerar Kemikaliecentrum att utreda förekomst av utfasningsämnen (ftalater, tungmetaller, med flera ämnen) i befintliga material, i bland annat PVC-golv och tapeter. Här behövs både kemiska analyser och extern utredningskompetens.

Kemikaliecentrum har i Kemikalieplanen ett utpekat ansvar för att sprida information till såväl näringsliv som konsumenter. För att kunna fullfölja Kemikaliecentrums uppdrag behöver kompetensen stärkas inom kommunikations- och informationsområdet samt resurser utökas för bland annat datastöd, större produktioner av informationsmaterial och utförande av särskilda utredningar.

Kemikaliecentrum inleder under 2015 pilotstudier inriktade på barns exponering för farliga ämnen på ett hundratal förskolor i samarbete med Institutet för miljömedicin. Pilotstudien ska syfta till att utreda hur exponering för farliga ämnen kan minskas genom bra materialval. Frågan om barns exponering för miljöfarliga ämnen är av stort intresse och det är angeläget att det inledda programmet genomförs och utvecklas över tid. Ytterligare resurser kommer att behövas för att genomföra denna studie.

Markföroreningar

Under våren 2015 redovisade förvaltningen resultatet av en undersökning om markföroreningar vid 25 olika lekplatser i Stockholm. Cirka hälften hade någon form av förorening, varav ett par stycken hade allvarliga föroreningshalter. Det arbetet avses fortsätta under programperioden.

Medborgarenkät

En sjätte medborgarenkät planeras för år 2016 i den följd av medborgarenkäter med miljöfokus som genomförts fem gånger sedan 2001. Enkäten syftar till att kontinuerligt följa och belysa stockholmarnas attityder till miljö och miljöarbete, invånarnas beteenden och vanor relaterat till prioriterade miljöfrågor samt hur stockholmarna upplever de tjänster staden levererar inom miljöområdet. Enkäten är bland annat betydelsefull för att kunna följa upp flera av målen inom stadens miljöprogram.

Miljöprogram

Ett nytt miljöprogram för staden tas fram under våren 2015. Arbetet leds av Stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen kommer att bistå med sin kunskap och erfarenhet i såväl framtagandet av det nya miljöprogrammet som genomförande och uppföljning.

Miljöbilar

Hållbara transporter

Den största utmaningen för att klara klimatutsläppen, är trafiken i Stockholm. Åtgärder som minskar klimatutsläppen från trafiken är prioriterade. I samarbete med trafikkontoret måste detta arbete intensifieras om staden ska klara att bli fossilfria år 2040.

Tunga fordon

Cleantruck avslutades under 2014 och har gett intäkter om 1,6 mnkr/år i fem år för arbete med tunga fordon. Om Miljöbilar i Stockholm (MIS) ska kunna fortsätta det viktiga arbetet med hållbara tunga transporter i enlighet med färdplan 2050 och strategin för miljöfordon, innebär detta ett behov av nya resurser.

Erfarenheter från Cleantruckprojektet har bekräftat vikten av att ställa rätt krav vid upphandlingar av transporter. Nämnden bistår Servicenämnden med kravspecifikationer och utvärderingar av kontrakt, samt uppföljning. Staden behöver förbättra sin miljölastbilsdefinition och sprida den samt råd om upphandling till andra organisationer, för att få större effekt.

Mycket stor osäkerhet råder kring hur Sverige kommer agera i frågan om reduktionsplikt, vilket påverkar drivmedelsbolagens investeringsvilja i förnyelsebara drivmedelsanläggningar samtandel förnyelsebara komponenter i drivmedel.

Arbetsmaskiner

Avgaskraven inom EU för nya arbetsmaskiner kommer att uppgöras den 1/1 2016 till steg 5. Konsekvensen för det är att Sveriges krav i upphandlingar av arbetsmaskiner måste förnyas för att harmonisera med dessa. Samarbete mellan Trafikverket, i Malmö, Göteborg och Stockholm.

Laddinfrastruktur

Den 22/10 2014 beslutades EU-direktivet ”Directive 2014/94/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on the deployment of alternative fuels infrastructure”. Det ska införlivas i svensk lagstiftning inom två år. En nationell plan ska utarbetas som ska innehålla en marknadsutveckling för alternativa drivmedel och åtgärder. Dessa är el, väte, biodrivmedel, syntetiska- och parafinska drivmedel, LNG, CNG och LPG. För Stockholms del bedöms främst nätverk för laddning av elbilar och tankning av vätgas som aktuellt. I Sveriges budget för år 2015 finns medel för delfinansiering av laddmöjligheter för eldrivna fordon. En förordning är under framtagande. Det kan bli möjligt att söka och få statliga medel för laddinfrastruktur för eldrivna fordon.

Miljöbilar i Stockholm fortsätter sitt arbete med att få upp publik laddinfrastruktur för eldrivna fordon, både fler snabbaddare och fler normalladdare. Under 2015 har Miljöbilar i Stockholm extern finansiering från Energimyndigheten för utvärdering av de laddare som sattes upp 2014. Det kommande arbetet innefattar till exempel information till garageägare så som bostadsrättsföreningar och företag så att dessa installerar laddning för fordon.

140 000 nya lägenheter – hållbar samhällsplanering

Målet om 40 000 bostäder till år 2020 kommer att innebära ett omfattande arbete för förvaltningen. 7000 bostäder per år ska

byggas på allt svårare platser där kloka avvägningar behöver göras. Efterfrågan på miljökompetens har ökat betydligt och kommer med stor sannolikhet att öka ytterligare.

Nämndövergripande strategier för ekosystemtjänster samt för kompensation av grönyta ska ge vägledning i många svåra avvägningar framöver. Nämnden deltar i framtagandet av dessa. Underlag för strategi för ekosystemtjänster (EST) är de inventeringar som stadsbyggnadskontoret genomfört under 2014, samt de verktyg och metoder som utarbetats inom ramen för c/o – city under ledning av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Grönytefaktor för kvartersmark lanseras under 2015 och kommer sannolikt leda till ökad efterfrågan på ekologiska underlag från förvaltningen.

Kommunstyrelsen ska ta fram en klimatanpassningsplan för Stockholm och nämnden förväntas delta i detta arbete. De värme- och översvämningsskarteringar som förvaltningen gjort 2014 ska införlivas i detta arbete.

Hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten ska tas i all stadsplanering. Miljöförvaltningen behöver få en tydligare roll i bedömningen av hur miljökvalitetsnormerna påverkas i den fysiska planeringen. Under 2015 kommer förordningen om omgivningsbuller att tas av riksdagen. Ett omfattande förankringsarbete och utbildning behövs när förordningen väl är tagen.

Inom ramen för bostadssamordningsgruppen inleds nu arbetet med att utarbeta ett PM med förslag till styrgruppen om hur samordning av stadens centrala och samlade kompetens ska tas tillvara tidigare i plan- och exploateringsprocessen. Några arbeten har initierats över tid och några pågår, till exempel Ledstången. Syftet är att samla detta till ett förslag som därutöver svarar upp mot budgetuppdraget att stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsnämnden bättre ska kunna integreras tidigt i planeringsarbetet.

Vattenarbetet

Handlingsplanen för vatten har fokus på att operativa åtgärder ska utvecklas i lokala åtgärdsprogram. Handlingsplanen lyfter fram behovet av tydligare ansvarsfördelning inom staden, behov av central finansiering av åtgärdsarbetet, en gemensam vattenplaneringsprocess samt en effektiv genomförandeorganisation där stadens vattenkompetens utnyttjas optimalt.

Miljöförvaltningen föreslås vara ansvarig för framtagande av de lokala åtgärdsprogrammen i nära samarbete med Stockholm Vatten och övriga berörda förvaltningar inom staden. För Bällstaån har arbetet med ett lokalt åtgärdsprogram redan inletts och underlag för identifiering av orsaker till åns dåliga status har tagits fram.

Arbetet med att ta fram de lokala åtgärdsprogrammen beräknas pågå under främst åren 2015-2017 och ska ske i nära samarbete med de regionala vattensamarbeten som Stockholm ingår i. Detta arbete kommer att kräva utökade resurser för personal och konsultinsatser under de närmaste åren.

En ny dagvattenstrategi har tagits fram av en bolags- och förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Strategin innehåller mål, riktlinjer och arbetssätt för att uppnå en hållbar dagvattenhantering vid ny- och ombyggnad och för arbetet med åtgärder i befintlig miljö. Bland annat tydliggörs att dagvattenfrågan måste komma in tidigt i stadsbyggnadsprocessen. Dagvattenstrategin är en viktig del i arbetet med att nå en god vattenstatus i staden och för stadens arbete med klimatanpassning.

Regionalt, nationellt och internationellt samarbete

Samarbete pågår med andra kommuner i länet via Miljösamverkan Stockholms Län. Samarbetet inom länet kommer att ges en mer operativ inriktning och avsikten är att inom länet skapa ett sådant samarbete mellan kommunerna som Naturvårdsverket borde ansvara för på nationell nivå.

Storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö träffas på både chefs- och handläggarnivå för att utbyta erfarenheter.

Miljöförvaltningen deltar i ett antal internationella samarbeten, till exempel kan nämnas EUROCITIES Environment Forum. Genom EUROCITIES kan staden påverka strategiska EU-dokument. Miljöförvaltningen verkar som ordförande för arbetsgruppen Green Areas and Biodiversity, och ingår i styrgruppen för miljöforumet. Förvaltningen ser en utveckling mot ett ökat EU-påverkansarbete och motsvarande behov av kompetensutveckling.

Förvaltningen deltar i flera EU-finansierade projekt inom verksamhetsplanens mål.

2.3 MILJÖÖVERVAKNING

Övervakning av luftkvalitet

En förutsättning för att SLB-analys ska kunna bedriva och utveckla verksamheten under år 2016 – 2018 är att SLB-analys under år 2015 vinner upphandlingarna gällande drift av Östra Sveriges Luftvårdsförbund och Trafikverkets upphandling av miljöspecialister. Tar inte SLB-analys hem dessa upphandlingar så väntas kraftiga intäktsminskningar och sannolikt en omorganisation under år 2016. Målsättningen för SLB-analys är självklart att kunna fortsätta bedriva en effektiv och kunskapsdrivande luftövervakning på ett kostnadseffektivt sätt under åren 2016 till 2018. Arbetet som syftar till att öka kunskapen om luftföroreningars hälsoeffekter kommer förhoppningsvis att bibehållas. Utvecklingen och forskningen fokuserar på att belysa hur förändringar i stadens utformning och trafiklösningar, demografi och klimat, liksom vägval kring energi och miljöpolitik påverkar luftkvaliteten. Syftet är att öka vår kunskap om framtida exponeringssituationer och hälsokonsekvenser genom användning av bästa möjliga modeller och data. Det i sin tur är centralt i diskussionerna om förändrade alternativt nya gränsvärden för luftkvalitet.

Övervakning ekologisk och kemisk status i vattenförekomster

Nämnden har, enligt sitt reglemente, ansvar för samordning av stadens vattenövervakning. Syftet med övervakningen är att den ska utgöra underlag för beslut om vilka åtgärder som behöver genomföras för att förbättra vattenkvaliteten i Stockholms sjöar och vattendrag och även för uppföljning av effekter av genomförda åtgärder.

Väl underbyggd kunskap om tillståndet i ytvattenförekomsterna behövs för rättvisande bedömningar av ekologisk och kemisk status i syfte att undvika att orimliga krav ställs på vattenkvaliteten i staden.

I och med den föreslagna utökningen av antalet ytvatten förekomster, från tio till 23, kommer antalet vattenförekomster som fortsättningsvis ska ingå i övervakningsprogrammet behöva utökas.

Sedan 2009 bedriver miljöförvaltningen ett övervakningsprogram för miljögifter. I och med att antalet vattenförekomster kommer att öka kan initialt en screening komma att behöva göras. Syftet är att avgöra vilka vattenförekomster som bör ingå i miljögiftsprogrammet och vilka ämnen och som är relevanta att övervaka.

För att få en mer heltäckande bild av ekologisk och kemisk status i tillkommande vattenförekomster behövs utökade medel till undersökningar.

Biologisk mångfald

Stockholms snabba tillväxt ställer krav på bättre kunskaper om viktiga funktioner hos stadens ekosystem. I stadens budget för 2015 anges att en strategi för ekosystemtjänster och grönyte-kompensation ska tas fram tillsammans med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. Det ställer höjda krav på att miljöförvaltningen kan producera, tillgängliggöra och kommunicera uppdaterade och direkt användbara ekologiska kunskapsunderlag. Bland annat behöver fördjupade analyser göras för att kunna ta fram förstärknings- och kompensationsåtgärder i stadens naturmiljö. Ett program för miljöövervakning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska färdigställas 2015. Det innehåller en särskild satsning på att ta fram underlag som kan användas både för uppdraget i budget och för uppföljning av miljötillståndet. Ytterligare personal och medel för undersökningar och analyser kommer att behövas för att möta dessa behov.

Klimatförändringar och climateffekter

Under 2015 fortsätter arbetet med övervakning av klimatförändringar och climateffekter. Fokus ligger på insamling, bearbetning, kvalitetssäkring och analys av data från mätstationer som drivs av SMHI, SLB samt Stockholm Vatten. Relevanta klimatk faktorer som ska redovisas på Miljöbarometern är nederbörd med fokus på skyfall, vattennivåer i sjöar och kustvatten, vattenföring i vattendrag, vattenkvalitet, lufttemperatur med fokus på värmeböljor med mera. Målet är att utveckla indikatorer som redovisar klimatförändringar, och i den mån det kan göras, även klimatanpassning.

Miljödata

Inom stadens finns en stor efterfrågan på kartbaserade och lätt tillgängliga kunskapsunderlag vad gäller miljödata. Miljöförvaltningen arbetar sedan några år tillbaka aktivt för att tillgängliggöra miljödata, till exempel buller, luftkvalitet och ekologi och via elektroniska tjänster. Internt inom förvaltningen har en applikation, Miljödata, tagits fram. Miljödata innehåller en lättanvänd applikation för visning av data i kart- och tabellform, publicerade karttjänster och ett gränssnitt för öppen-data.

För att säkerställa en planprocess med hög kvalitet är det avgörande att få in kartbaserade underlag från såväl miljöförvaltningen, stadens övriga förvaltningar och bolag, länsstyrelsen och vattenmyndigheten tidigt i planprocessen.

Utifrån detta ser miljöförvaltningen ett växande behov av en lättanvänd kartapplikation, så som Miljödata, som är tillgänglig för alla inom staden.

2.4 KOMMUNIKATION

En uppdaterad miljö- och hälsoutredning kommer att redovisas till miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren 2015. Med utredningen som grund avser förvaltningen att ta fram en populärversion om miljötillståndet i Stockholm där stockholmarna utgör främsta målgruppen. Syftet är att redovisa resultaten från miljöövervakningen i Stockholm på ett lättillgängligt sätt. Rapporten ska även utgöra underlag för framtagandet av ett nytt miljöprogram för staden.

Webbplatsen Stockholms miljöbarometer kommer att uppdateras med en förbättrad struktur, webbdesign samt anpassningar till nya miljö kvalitetsnormer enligt vattendirektivet. Indikatordata från miljöbarometern ska också tillgängliggöras som öppen data via Miljödata.

Förvaltningen avser också att utnyttja resurstillskottet för information i tillsynen till att hålla fler informationsträffar för verksamhetsutövare som berörs av tillsynsinsatser.

2.5 STRATEGISKA PERSONALFRÅGOR

Rekryteringsbehov

Miljöförvaltningen expanderar något under 2015 varefter personalantalet planar ut under kommande år.

Förvaltningen har ett kontinuerligt rekryteringsbehov för att fylla positioner där medarbetare slutar eller går på föräldraledighet eller dylikt. För att underlätta rekrytering har förvaltningens samarbeten med universitet för att erbjuda exjobb och praktikplatser. Förvaltningen finns på digitala rekryteringsforum samt arbetsmarknadsdagar för att förmedla sin ambition att vara en attraktiv arbetsgivare till studenter på framförallt miljö- och hälsoskyddsutbildningar.

Antal anställda inom miljöförvaltningen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tillsvidare anställda	189	202	202	197	211	214	214	214	214
Tidsbegränsat anställda	23	26	20	24	30	26	26	26	26
- varav vikarier	14	11	10	11	12	12	12	12	12
Summa	212	227	222	221	241	240	240	240	240

Observera att antal anställda i tabellen ovan omfattar samtliga anställda (till exempel även vikarier, deltidsanställda, tillfälligt anställda). Detta till skillnad mot tabellen över årsarbetare inom tillsyn (under avsnitt Tillsynens ekonomi ovan). Årsarbetare innebär att man räknar ihop totala antalet arbetade timmar av alla arbetstagare på en arbetsplats. Har man till exempel två personer som arbetar halvtid utgör de tillsammans en årsarbetare.

Avveckling/Omställning

För närvarande finns inget behov av avveckling eller omställning. Om förvaltningen av olika skäl får mindre resurser på grund av vikande tillsynsintäkter inom något område, mindre budgettilldelning eller mindre projektmedel är strategin att se över intäkterna inom olika områden, avveckla visstidsanställd personal och i sista hand avveckla tillsvidareanställd personal. Målet är att inte säga upp personal.

Kompetensutvecklingsinsatser

Förvaltningen behöver medarbetare med hög kompetens. Kompetensutveckling är en central framgångsfaktor för förvaltningen. Kompetens som förvaltningen ytterligare önskar förstärka rör till exempel stadsmiljö på grund av det ökande byggandet i staden, projektledning generellt samt kemikalier, toxikologi relaterat till fortsatt uppbyggnaden av Kemikaliecentrum samt även för Livsmedelskontrollen och avdelningen för Hälsoskydd. Under 2016 kommer en omfattande utbildningsinsats krävas i samband med övergång till en helt ny version av ärendehanteringssystemet ECOS.

Medarbetare med dubbelkompetenser är eftertraktade. Till exempel erfarenhet av tillsyn såväl som erfarenhet av specifika branscher. Miljöexpertis i kombination med djup kunskap inom andra områden, såsom projektledning, upphandlings/beställarkompetens och IT-kunskaper etc. Även humaniora eftersöks, på Livsmedelskontrollen finns till exempel

ett ökat behov av språklig kompetens för att bättre kunna bemöta mångfalden hos invånare och verksamhetsutövare samt för att kontrollera och granska ordalydelser och märkning av livsmedel. Kunskaper och erfarenheter från andra förvaltningar och övriga organisationer som miljöförvaltningen samverkar med är något som ökar i betydelse.

På det administrativa området sker kontinuerligt förändringar och administrationen blir en alltmer integrerad del av produktionen. De kommande tre åren blir verksamhetsförståelse och djupare datakunskaper allt viktigare för att administrationen ska kunna identifiera och genomdriva förbättringsarbeten. Ökad samverkan med andra tekniska förvaltningar och andra miljöförvaltningar är också aktiviteter som syftar till att öka effektivisering och kvalitet i arbetet.

Chefs- och ledarutveckling är ett viktigt område och en önskan finns om att bygga upp ett program tillsammans med övriga tekniska förvaltningar.

Miljöförvaltningen har flera samarbeten med universitet i syfte att utveckla och utbyta kompetens. Avdelningen Livsmedelskontrollen deltar i Stockholms Universitets grundutbildning för nya inspektörer och har ett kontinuerligt utbyte i form av föreläsningar, praktikplatser och examensarbeten. Enheten Miljöanalys samarbetar också med Stockholms universitet när det gäller test och utvärdering av båtbottnfärg. På enheten SLB är en professor från Universitetet ITM anställd på halvtid. Studenter kommer till miljöförvaltningen och besöker mätstationer och ser tillämpningar av modellsystem som de studerar i sina kurser. Förvaltningens ambition är att utöka kompetensutbytet med universitet och högskolor framöver. Kompetensutveckling för chefer och medarbetare sker kontinuerligt med hjälp av både interna och externa resurser och alla tillsvidareanställda medarbetare har en individuell utvecklingsplan och nyanställda genomgår ett särskilt introduktionsprogram. Särskilda insatser för att öka lärandet mellan personer och enheter sker genom till exempel tvärfunktionella grupper i syfte att stimulera kunskapsutbyte såväl som trivsel.

Strategier för personalförsörjning

Det långsiktiga personalstrategiska arbetet syftar till att skapa en attraktiv arbetsplats med högkompetenta och högpresterande medarbetare som trivs tillsammans. Målet är att vara en attraktiv arbetsplats genom att erbjuda inspirerande arbete, en god arbetsmiljö och en löneutveckling kopplad till prestation.

Det är viktigt att förvaltningen inte tappar i relativt löneläge jämfört med andra förvaltningar i staden, kommuner eller företag med liknande kompetensbehov eftersom det skulle kunna innebära en ökad personalomsättning och därmed ge avbräck i verksamheten. Det finns en oroande tendens att förvaltningen tappar i relativt löneläge vilket är ett förhållande som måste åtgärdas i särskild ordning.

En utmaning som förvaltningen har är att kompetens- och produktionskraven på personalen är höga samtidigt som lönerna inte riktigt hänger med. Det leder till utmaningar att attrahera och behålla personal och förvaltningen försöker i möjligaste mån möta detta genom att erbjuda stimulerande och utvecklande arbete, flexibla arbetsförhållanden, en god arbetsmiljö med relativt generösa friskvårdsförmåner. Förvaltningen arbetar aktivt för att vara en arbetsplats där alla trivs, inte minst småbarns-föräldrar. Förvaltningen har idag inga större problem med hög personalomsättning även om den ökat. En del nyckelpersoner slutar på grund av pension. Under perioden 2016 – 2018 räknas med att 2-3 personer per år går i pension.

Förvaltningen ska erbjuda utvecklingsmöjligheter för alla anställda till exempel genom att utveckla alternativa karriärvägar i form av branschansvar och expertfunktioner samt öka möjligheten att byta arbetsuppgifter inom förvaltningen. Kompetensutveckling kan också ske genom ökat och stärkt internt samarbete och utbytet mellan olika avdelningar samt genom att erbjuda fortbildning inom förvaltningens olika verksamhetsområden.

Enligt planerna ska förvaltningen om ett par år flytta till Söderstaden vid Globen. Läget påverkar förvaltningens möjligheter att attrahera och behålla personal. Söderstaden har ett bra kollektivtrafikläge men saknar anslutning till pendeltåg och fjärrtåg vilket kan påverka förvaltningens möjlighet att behålla och rekrytera medarbetare. Positivt är att förvaltningen får nya moderna lokaler med bättre arbetsmiljö.

Sjukfrånvaron ska hållas på en fortsatt låg nivå genom satsningar på hälsofrämjande aktiviteter och systematisk uppföljning av både lång- och korttidsfrånvaro. Företagshälsovården ska anlitas för att förebygga och tidigt vidta åtgärder vid tecken på ohälsa.

Förvaltningen har en treårsplan för jämställdhet och mångfald där det finns delmål och aktiviteter. I planen framgår hur förvaltningen ska arbeta mot samtliga diskrimineringsgrunder och till exempel anpassar arbetsuppgifter och arbetsplats till personer med funktionsnedsättning och underlätta att kombinera arbete och föräldraskap.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Nämnden har år 2015 en nettobudget på 98,4 mnkr (exkl. ansökningar om budgetjusteringar om 0,7 mnkr). Denna nivå har uppnåtts efter en neddragning från 111,0 miljoner år 2006 till 57,9 mnkr år 2009. Fr.o.m. 2010 har det skett en viss ökning av nettobudgeten pga. uppdrag från KF och verksamheter som tidigare var projektfinansierade har delvis inarbetats i nämndens budget (klimatarbete, Energicentrum, vattenarbetet).

Satsningar 2015 utgörs av: Giftfri förskola – fortsatt verksamhet vid kemikaliecentrum (3,0 mnkr), Nytt miljöprogram (2,0 mnkr), Ökad insatser för information och kunskapsförsörjning (5,0 mnkr), Samverkan ekosystemtjänster och grönyteplanering (1,0 mnkr), Energicentrum (2,0 mnkr), Elbilsupphandlingen (1,5 mnkr) och ökade kostnader för tillsynen (7 mnkr).

Det innebär att nämnden har en nettobudget om 95,4 mnkr 2016 jämfört med 98,4 mnkr för 2015. Nämndens nettobudget ska jämföras med de framtida finansieringsbehov som kan ses idag.

Det tillkommer betydande kostnader för IT-utveckling, drift och underhåll samt kapitalkostnader som följd av behovet av investeringar på luftmätningsområdet samt nämndens problem att erbjuda konkurrensmässiga löner för att kunna behålla kompetent personal.

De administrativa systemen får ökade kostnader inkl. de gemensamma IT-kostnaderna och kostnaden för e-tjänster. De kommande stora utgifterna på IT-sidan kräver en finansiering som nämnden inte har idag. Nämnden har specifika IT-miljöer och program som är nödvändiga eller är en förutsättning för utvecklingen av verksamheten. Hit räknas drift, förvaltning och vidareutvecklingen av miljödatabasen, implementering av Ecos 2 med tillhörande integrationer av e-tjänster och i förhållande till Agresso, införandet av ny teknik i tillsynsarbetet, till exempel I-pads med koppling till Ecos. Miljödatabasen slutfördes under 2013 varefter det uppstår kostnader för systemförvaltningen/drift och systemutveckling inkl. koppling till GIS för en bra presentation av data.

Inom området luftövervakning finns stora behov av nya investeringar i mätinstrument då de nuvarande mätinstrumenten är mellan 10 – 20 år gamla. Dessa instrumenttyper och mätskåp tillverkas inte längre och kräver mer service och utbyte av komponenter som blir allt svårare att få tag i varför utbyte önskas i relativt snabb takt. Om förvaltningen ska kunna byta ut 5-6 instrument per år samt ersätta gamla mätvagnar och mätskåp krävs investeringar på ca 2 mnkr/år vilket skulle medföra relativt

höga avskrivningskostnader (0,5 – 0,7 mnkr/år) under de kommande 6-7 åren. Detta ryms inte i nuvarande budgetram. Inom förvaltningen finns ledande experter på mätningar i Sverige och Europa och för att bibehålla luftmätningar i världsklass är dessa investeringar nödvändiga.

Inom projekt och programverksamheten förutses minskade projektbidrag eftersom många projekt avslutas under perioden 2014 – 2015. Den bortfallna finansieringen bör i första hand klaras genom att förvaltningen deltar i nya projekt och att projekten ger en högre grad av extern finansiering.

De effektiviseringskrav som Kommunfullmäktige regelmässigt lägger på nämnder och bolag får speciella svårigheter inom en verksamhet som är delvis baserad på självkostnadsprincipen. Av nämndens samlade kostnader 2015 om 202,8 mnkr är ca 113 mnkr tillsynskostnader. Om dessa kostnader minskar genom effektiviseringar måste tillsynsavgifterna till följd av självkostnadsprincipen minska i motsvarande mån. Av de kvarvarande ca 90 mkr är en del kostnader rena transfereringar, t ex fordonsbidrag, kostnader för Miljösamverkan i Stockholms län etc. Det innebär att ett effektiviseringsbeting på 6,4 mnkr (som fullmäktige bestämt för 2015) på hela kostnadsmassan är ca 3,1 %, men på den del som inte omfattar självkostnad, transfereringar mm drygt 6 %. Det skapar särskilda svårigheter särskilt som nämnden 2007-2008 hade extremt stora besparingar och verksamheten redan är hårt slimmad.

Tabellen nedan visar VP 2015 per avdelning utifrån idag kända förutsättningar. Härutöver händer saker på både kostnads- och intäktssida som är svårare att förutse och uppskatta och tas därför inte med.

	VB 2008	VB 2009	VB 2010	VB 2011	VB 2012	VB 2013	VB 2014	VP 2015	Plan 2016
<i>Intäkter</i>									
Plan och miljö	22,2	22,9	22,2	20,2	20,8	21,0	28,8	22,3	19,7
varav miljöbilsprojekten	7,2	6,9	4,3	2,8	3,6	2,2	8,8	6,5	4,5
Hälsoskydd	18,9	21,6	20,9	21,9	21,5	24,6	26,6	28,2	28,2
Livsmedelskontroll	26,3	31,0	31,2	31,9	35,7	36,3	40,4	40,8	40,8
Miljöanalys	0,0	0,3	2,3	1,0	0,7	0,7	0,6	0,8	0,8
SLB-analys	7,1	7,2	7,1	7,5	7,9	8,1	9,7	7,9	7,9
FC, Verksamhetsstöd, IT-projekt, MSL	3,0	5,3	4,0	2,0	2,7	1,4	2,0	1,5	1,5
Miljömiljarden, KLIMP, Järva, Energirådgivning, c/o City, GrowSmarter mm *	17,4	19,8	3,6	5,4	3,8	2,2	4,7	2,9	3,0
Summa intäkter	94,9	108,1	91,4	90,0	93,1	94,4	112,8	104,5	102,0
<i>Kostnader</i>									
Plan och miljö	37,5	40,5	39,8	44,8	50,2	50,3	54,7	55,8	52,3
-varav miljöbilar	12,4	14,0	10,3	11,1	13,8	11,9	13,4	16,3	14,3
Hälsoskydd	21,6	23,3	24,7	27,0	27,7	29,4	30,9	34,3	34,3
Livsmedelskontroll	30,7	30,1	29,5	31,2	35,4	34,2	37,8	40,0	40,0
Miljöanalys	11,7	9,1	10,8	9,9	12,2	13,6	16,4	19,4	17,4
SLB-analys	9,3	10,7	10,6	12,6	12,5	13,6	14,8	14,4	14,4
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	29,2	32,5	34,2	30,9	30,9	29,8	34,6	36,0	36,0
Miljömiljarden, KLIMP, Järva, Energirådgivning, c/o City, GrowSmarter mm *	17,1	19,4	3,6	6,4	3,8	2,4	8,7	2,9	3,0
Summa kostnader	157,1	165,6	153,2	162,8	172,8	173,1	197,9	202,8	197,4
Netto	62,2	57,5	61,8	72,8	79,7	78,7	85,1	98,4	95,4

* Noteras kan att för vissa tidigare externt finansierade projekt har finansieringen övergått till anslagsfinansiering från och med 2011. Detta gäller bland annat projektet Klimatsmarta stockholmare som tidigare finansierades via KLIMP.

** Plan 2016 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar

*** För åren 2017-2018 förutses inga förändringar i plan jämfört med 2016.

3.1 DRIFT

Nämnden ser idag ett antal faktorer som kan påverka de

ekonomiska förutsättningarna men omfattningen är så osäker att belopp inte tas upp i beräkningen av budget 2016.

Tillsynsområdet har alltid en ekonomisk påverkan som måste hanteras. Inom miljöbalkens områden kan bland annat pekas på följande områden:

- I takt med att PCB-fastigheterna saneras minskar intäkterna.
- Intäkter från tillståndsgivning av värmepumpar kan minska.
- En förstärkning av kemikalietillsynen kan förväntas.

Inom projekt- och programverksamheten sker också förändringar som kan få ekonomisk betydelse. Det finns flera projekt som avslutas under åren 2014 – 2015 och nämnden har ännu inte fått nya projekt godkända förutom projektet Grow Smarter. Däremot är nämnden med i förhandlingar om flera projekt.

För det kommunala energieffektiviseringsstödet som delfinansierar Energicentrums verksamhet, finns inget beslut om fortsatt statlig finansiering efter 2014. Därutöver finns en ökad efterfrågan på förvaltningens deltagande i byggandet av 140 000 nya lägenheter. Dessutom förväntas en ökad efterfrågan på nämndens kompetens inom energiområdet när EU:s energieffektiviseringsdirektiv implementeras.

Nämndens IT- och administrativa system inkl. e-tjänster, blir allt fler och får ökade kostnader för drift. Bland annat förutses ökade kostnader för:

- Stadens gemensamma IT-kostnader som läggs ut genom fördelningsnycklar, ökar för varje år och kan inte påverkas av nämnden.
- Ökade driftkostnader kan förutses för e-arkiv, e-dok, GIS-system, miljödatabasen (systemförvaltning och drift).
- Införandet av mobila IT-redskap såsom läsplattor med uppkoppling till Ecos med flera medför både investeringsutgifter och ökade driftkostnader.

3.2 INVESTERINGAR

Som ovan nämnts behövs investeringar i ny utrustning för luftmätningar som det idag inte finns finansiering för.

4. Övriga redovisningar

ETT STOCKHOLM SOM HÅLLER SAMMAN – FÖR ETT SOCIALT OCH DEMOKRATISKT HÅLLBART STOCKHOLM

Nämnden kan idag se några områden som är intressanta ur perspektivet demokrati, social sammanhållning och jämställdhet. Att det finns områden som kan belysas ur ett genusperspektiv framgår till exempel SLB:s fackområde där undersökningar visar att män tenderar att färdas/resa på ett sätt (med bil) som medför högre luftföroreningar än kvinnors färdssätt. Kvinnor drabbas dock i högre utsträckning av luftföroreningar från trafiken eftersom de oftare åker kollektivt eller tar sig fram till fots än män. För att jämföra ut olikheterna mellan män och kvinnor samt för att få en bättre luftkvalitet gäller det att påverka attityderna till val av resesätt bland män och även val av däck.

Erfarenheten visar att nämnden också på andra sätt kan ta in genusperspektiv i sin verksamhet, inte minst när det gäller infrastruktur som ger alla möjlighet till ökad rörlighet. Inom ramen för Hållbara Järva anordnades till exempel en cykelkurs för invandrarkvinnor. Nämndens fokus på transporter kommer även fortsättningsvis att vara satsningar på gång och kollektivtrafik som alltså i högre grad är aktuellt för kvinnor än för män. Ett annat exempel är bidrag till upprustning av rekreationsområden-/motionsspår med satsning på belysning vilket ökar tryggheten inte minst för kvinnor.

Ett annat område med ett genusperspektiv är vissa kemikaliers inverkan på män och kvinnor. Hormonstörande ämnen är oftast antingen östrogena eller antiandrogena, det vill säga de motverkar manliga hormoner och förstärker kvinnliga. Det stör ofta utvecklingen av manliga funktioner ”maskuliniseringen”. Det tar sig uttryck i missbildade manliga könsorgan, försämrad spermiekvalitet/antal, testikelcancer med mera. Exponeringen sker redan under fostertiden men effekterna kan dyka upp i vuxen ålder. Skador som på motsvarande sätt kan uppstå hos kvinnor är bröstcancer och för tidig pubertet. Eftersom fostertiden är en så känslig period är det viktigt att skydda mamman för skadliga kemikalier. Därför finns till exempel kostråd som är strängare inte bara för den gravida kvinnan utan även för flickor och unga kvinnor som ännu inte är färdiga med sitt barnafödande. Tillsynen av kemikalier är i första hand inriktad på skydd av barn men omfattar till exempel också smink vilket har ett tydligt genusperspektiv.

Genom Medborgarenkäten tas uppgifter fram om invånarnas åsikter om miljön. Enkätaterialet är uppdelat på ålder och kön

och kan ge intressant information om skillnader mellan könen. Det är tänkbart att enkäten kan ge data om skillnader som kan motivera ändringar av de insatser som görs på miljöområdet.

Hälsoskyddstillsynen är regelstyrd och grundar sig på miljöbalken och EU-förordningar. Utöver lagregler grundar sig tillsynen på medicinsk forskning. Avdelningen bedriver framför allt tillsyn när det gäller skydd för människors hälsa, men även ren miljötillsyn. Det saknas tillgänglig statistik rörande könstillhörighet när det gäller de branscher/verksamheter, såsom t.ex. nyttjare av bassängbad och hygienverksamheter, som avdelningen bedriver tillsyn mot. Flera branscher omfattar dock båda könen fullt ut, såsom exempelvis tillsyn över skola/förskola och radontillsyn i flerbostadshus. När det gäller kosmetiska och hygieniska produkter är målet med tillsynen att förebygga allergier och sjukdom genom att höja kunskapsnivån hos företagen och få dem att följa regelverket. Syftet med tillsynen är primärt att uppnå en lägre exponering av skadliga ämnen i kosmetiska och hygieniska produkter. Någon statistik rörande skillnader i könstillhörighet när det gäller användning av denna typ av produkter finns inte tillgänglig på förvaltningen även om det skulle kunna misstänkas vara ett område där användarna av produkterna till övervägande del är kvinnor. Ett område som kan vara intressant att titta på ur ett genusperspektiv är anmälan av olägenheter. Någon statistik inom detta område går för närvarande inte att få fram på ett enkelt sätt ur förvaltningens ärendehanteringssystem. På avdelningen för hälsoskydd har dock en manuell statistisk genomgång av könstillhörighet gjorts för inkomna klagomål under 2014.

611 klagomål på olägenheter i bostad inkom till förvaltningen under 2014. I 96 % av dessa klagomål var det möjligt att med säkerhet identifiera om den klagande var en man eller en kvinna med utgångspunkt i namnet. Av dessa 96 % fördelade sig andelen klaganden mellan könen så att 45 % av de klagande var män och 55 % var kvinnor. Dock måste beaktas att dessa siffror inte säger något om hur många, och av vilket kön, som bor i den aktuella bostad som klagomålet rör. Av erfarenhet går det att säga att klagomålen många gånger avser störningar i bostäder som påverkar hela familjer. Den statistik som erhållits ska därför tolkas försiktigt.

Miljöförvaltningen har idag en skev fördelning i antal anställda män och kvinnor där kvinnorna vid slutet av år 2014 utgjorde 65 procent. I stort är detta en avspeglning av könsfördelningen på utbildningen för miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Förvaltningen eftersträvar en jämnare fördelning mellan könen men försöker också rekrytera personer med en annan utbildnings och yrkesbakgrund än miljöförvaltningens traditionella. Detta görs bland annat genom presentationer av miljöförvaltningen inför studenter från andra inriktningar på universitet och högskolor. Förvaltningen ser det som en tillgång med en sammansatt kompetens och detta innebär också olika ”världar” möts vilket är berikande. Under avsnittet om tillsyn ovan beskrivs till exempel hur livsmedelskontrollen söker en bredare kompetens som också omfattar humaniora och kemi.

ÖKADE KLIMATKRAV VID INKÖP OCH UPPHANDLING

I stadens budget för 2015 fastställs att ökade miljö och klimatkrav ska ställas vid inköp och upphandling. Det handlar om inköp och upphandling av varor, tjänster och verksamheter för hela Stockholms stad det vill säga 14 stadsdelsförvaltningar, 18 fackförvaltningar och 16 bolag. Om miljöförvaltningen ska bistå stadens förvaltningar och bolag med miljö- och klimatkompetens för att säkerställa att goda miljö- och klimatval görs, kommer förvaltningen att behöva en kompetens och resursförstärkning

NÄMNDENS UTVECKLING INOM IT-OMRÅDET OCH ADMINISTRATIVA RUTINER

Allmänt ökad IT-användning och stadens utvecklingsprojekt

Beroendet av och efterfrågan på IT-stöd är en allmän samhällstrend som även miljöförvaltningen omfattas av. Såväl förvaltningens personal som de som interagerar med förvaltningen ställer krav på snabbare, bättre och mer allomfattande stöd för digital hantering av information och kommunikation. Bättre och snabbare system kan innebära högre direkta IT-kostnader men indirekta besparingar i form av ökad produktivitet. Detta ställer i sin tur krav på ett alltmer ökande fokus på digitala arbetsprocesser, utveckling och förvaltning av IT-system. Detta innebär att resurser i form av IT-arbetskraft och ekonomi krävs för att möta dessa krav men även ökade krav på allmän IT-kompetens inom alla personalkategorier, något som bör beaktas till exempel i individuella kompetensplaner och vid rekryteringar.

Staden driver ett ambitiöst utvecklingsarbete på det administrativa området under de närmaste åren. Detta kommer att ta resurser i anspråk. Exempel på sådana projekt är utrullningen av nya funktioner inom Agresso M4 fram till 2017, Effektiva inköp, Byte av skanningleverantör för fakturor, utveckling av nya e-tjänster och e-arkiv, SIKT-avtalet, införandet av månadsbokslut samt införandet av standardrapporter rörande dessa.

Ecos 2.0

Det IT-system, Ecos, som förvaltningen i likhet med många andra kommuner i landet använder för ärendehantering kommer att genomgå genomgripande förändringar under 2016. Övergången kommer för miljöförvaltningen att vara det mest omfattande IT-projektet på över tio år och kommer att kräva en dedicerad projektledare för att kunna genomföras liksom ytterligare kompetens inom systemintegration och databasadministration. Detta kommer att beröra all personal. Övergången, som vi räknar med kommer att genomföras under slutet av 2016, kommer att få tekniska, administrativa och arbetssättsmässiga konsekvenser. Det nya Ecos kommer att ha nya begrepp och strukturer varför nya arbetssätt och processer behöver tas fram, etableras, läras in och tillämpas. Alla utbildningar måste göras om från början. Nya rutiner måste tas fram, dokumenteras och kommuniceras. Tekniskt kommer att en rad delprojekt behöva etableras för etablering och drift och för att säkerställa integrationen med ekonomisystem och var och en av alla e-tjänster. Projektet är verksamhetskritiskt.

Integrationen mellan verksamhetssystemet Ecos och nuvarande ekonomisystem Agresso är viktig för att kunna upprätthålla en effektiv faktureringsprocess vilket kräver ytterligare utvecklings- och integrationsarbete.

För att det ska vara meningsfullt att inleda en vidareutveckling av respektive e-tjänst måste det finnas en klar uppfattning om hur man vill att respektive e-tjänst ska fungera och interagera med nya Ecos. Men eftersom nya rutiner arbetas fram och revideras samtidigt med utvecklingsarbetet kommer komplexiteten i delprojekten att bli hög med därtill följande krav på projektledning.

E-tjänster

Förvaltningens e-tjänster behöver underhållas och vidareutvecklas för att motsvara dagens krav. Resurser måste avsättas för förvaltning och vidareutveckling eller eventuell avveckling av e-tjänsterna. Dels är underhåll för att upprätthålla funktionalitet och aktualitet nödvändigt på grund av yttre krav på IT-kompatibilitet

och den allmänna teknikutvecklingen, dels kommer med stor sannolikhet flera av förvaltningens e-tjänster att behöva byggas om under 2016 och 2017 i samband med att förvaltningens IT-system för ärendehantering, Ecos 2.0 lanseras.

Värmepumpstjänsten behöver ses över med avseende på vilka plattformar och versioner av programvara som stöds. Utöver detta finns förslag till funktionsförbättringar och ny funktionalitet för flera e-tjänster såsom mobilitet, positionsdata, kartkopplingar, möjlighet till kortbetalningar och andra ekonomikopplingar. För närvarande sker uppgradering och vidareutveckling av e-tjänsterna för trafikbuller, anmälan om missförhållanden och livsmedelsinspektioner. Nämnden har härutöver sökt medel för framtagande av appar för anmälan om matförgiftningar samt brister i livsmedelshanteringen. Enkla och tillgängliga e-tjänster främjar transparensen och förbättrar dialogen mellan allmänhet och myndighet

GSIT 2.0

Staden har börjat planera för en ny upphandling av GSIT, dvs den så kallade GSIT 2.0. Införandet kan bli aktuellt per 1 januari 2017 om leverantör byts ut. Detta innebär en period med stort merarbete och förändringar inom områdena:

- Applikationer.
- Arbetsplatser – hårdvaruutrustning.
- ServiceDesk.
- Servrar.
- Administrativ hantering; bland annat av fakturor.

Öppna data

Det finns en uttrycklig strävan från staden centralt att göra kommunens data öppna för vidare bearbetning. Till grund för detta ligger bland annat PSI-direktivet (Public Sector Information) och Inspire-direktivet (Infrastructure for Spatial Information in Europe) om harmonisering av geodata. Det finns därmed även krav på miljöförvaltningen att bygga upp säkra datastrukturer och system för att kontinuerligt tillgängliggöra miljödata. Det kommer att kräva personal- och teknikresurser för att säkerställa informationssäkerhet, datakvalitet, integration, drift, förvaltning och utveckling av IT-systemen för öppna data.

Ytterligare en drivkraft mot att tillgängliggöra uppgifter digitalt är ett ökande krav på utlämnande av allmänna handlingar, vars manuella hantering tar en betydande arbetstid i anspråk.

GIS-system

Arbetet med kartor och geografiska informationssystem (GIS) är ett område som växer i betydelse inte bara på grund av de ökade krav samhällsutvecklingen ställer på geografisk information utan även för att interna IT-system, som till exempel förvaltningens verksamhetssystem Ecos, blir mer och mer integrerade och beroende av miljödata, kartor och geodata. Staden satsar på öppna data och geodata och en ny gemensam plattform, e-GIS, utvecklas för det sistnämnda. Det är angeläget att säkerställa att det finns ett sammanhållet arbete på förvaltningen som tar tillvara på förvaltningens intresse i stadens arbete med GIS, som kan samordna och formulera interna krav och behov och som kan administrera eller beställa GIS-relaterat utvecklings- och underhållsarbete för kartor i olika typer av tillämpningar från appar och e-tjänster till IT-system och analysverktyg.

E-Dok

Planen för införande av stadsgemensamt ärendesystem som den ser ut nu kan innebära att arbetet med någon typ av integration med Ecos2 kan behöva påbörjas under 2016 eller senare. Hur mycket arbete som krävs från förvaltningens sida i utvecklingsprojektet fram till dess är okänt idag.

Mobilitet

Personalen kommer i ökad utsträckning att övergå till att arbeta med trådlösa IT- och kommunikationsenheter som smarta telefoner, surfplattor och bärbara datorer. Det öppnar för möjligheter att sköta vissa arbetsuppgifter på distans. IT-verktyg för resfria möten introduceras successivt och kommer att ställa krav på teknikstöd och ökad IT-kompetens bland all personal, men även ett arbetssätt och en organisationskultur anpassad för ökat hemarbete.

5. Lokalförsörjningsplan

Inledning

Miljö- och hälsskyddsnämndens lokalförsörjningsplan följer den disposition som föreskrivs i stadsledningskontorets anvisningar. Nämndens lokalbehov, sett till ytan, är relativt statiskt.

Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Behovet av administrativa lokaler påverkas främst av förändringar i omfattningen av verksamhetens uppdrag. Förvaltningen avses komma att flytta till nya lokaler i Globenområdet år 2018. Då finns goda möjligheter att anpassa lokalerna till verksamhetens behov.

Kapacitet

Förvaltningen disponerar en yta om 4 892 kvm, varav 4532 kvm är kontorslokaler, som är fördelad på cirka 240 anställda inklusive nyanställningar under 2015. I årshyran för lokalerna ingår tillägg för bränsle och kyla. Normalt brukar endast kallhyra räknas när hyran per kvadratmeter jämförs mellan lokaler. Till lokalerna kan man också räkna 14 parkeringsplatser och ett teknikutrymme på Fleminggatan som används främst som verkstad för mätverksamheten. Dessutom finns kylutrymme och arkiv. Härutöver finns en mindre lokal på Slakthus och saluhallsområdet för livsmedelskontrollens verksamhet. En möjlig kapacitetsökning av lokalerna skulle bestå i att flera anställda delar rum. Detta skulle vara ett mer realistiskt alternativ än kontorslandskap som är dyrt att införa. Svårigheten med detta är eventuella arbetsmiljöproblem. Det nya Kemikaliecentrum består av enskilda- och delade rum samt mötesplatser.

Förändringar i lokalbeståndet

År 2015 planeras små förändringar av lokalytan, ytterligare förtätningar pga. utökad verksamhet och nyrekrytering.

Kostnadsutveckling

Lokalkostnaden för förvaltningen, är cirka 10,4 mnkr per år (kallhyra). Medräknas kostnader för lokalservice och lokalvård blir kostnaden cirka 12,4 mnkr. Förvaltningen betalar 2 100 kr/kvm i hyra. Under de närmaste åren före flyttningen förväntas dyra lokalanpassningar främst till följd av en utökning i befintliga lokaler.

Effektiviseringsmöjligheter

Effektiviseringsmöjligheterna består framförallt i en fortsatt förtätning av lokalanvändningen genom att flera personer sitter tillsammans i större rum. Detta kan dock skapa arbetsmiljöproblem i form av otillräcklig ventilation. Förvaltningen har idag inte tillräckligt med gemensamma utrymmen för samtliga medarbetare, det vill säga pentryna uppfattas som för små.

Övrigt

Under tiden förvaltningen finns kvar i de gamla lokalerna kommer förvaltningen att se till att lokalerna är funktionella. När förvaltningen nu vet att ett flytt kan ske tidigast om 3 år, är det lättare att göra vissa investeringar. Det långa glappet fram till flyttet kommer dock att ge en kostnadspåfrestning då förvaltningen måste göra kortsiktiga åtgärder. Under tiden i Tekniska nämndhuset fram till flyttet måste insatser göras för att förbättra arbetsmiljön varav den mest angelägna åtgärden är en förbättring av ventilationen.